

**Հաստատված է
ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ**
ամբիոնի << 31 >> << 08>> 2018. նիստում
(արձ. թիվ 1)
Ամբիոնի պետ _____ Մ. Մուրադյան
2018թ.

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	Հռոմեական մասնավոր իրավունք
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ	
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	Իրավագիտության
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ	Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության ամբիոն
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ	Կ.Բատիկյան Karen-batikyan@rambler.ru հեռ.099-77-96-77
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	1-ին կուրս, 2-րդ կիսամյակ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ	բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ	2 (երկու)
ԴԱՍԱԺԱՍԵՐԻ ԲԱԾԵՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱԾԵԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ	«Հռոմեական քաղաքացիական (մասնավոր) իրավունք» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 60 ժամ, որից 18 դասախոսություն, 18 սեմինար,ինքնուրույն աշխատանք 24 ժամ: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում,պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մեկ անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում ստուգարքի ձևով:
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ԴԱՀԱՆՁՆԵՐ	Դասընթացը կառուցվում է «Հռոմեական 1. (իրավունք» դասընթացի իմացության վրա
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱՎՈՒԹՅՈՒՆ	«Հռոմեական իրավունք» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում է նրա

	<p>պատմական չակատագիրը, հզոր ազդեցությունը օրենսդրության հետագա զարգացման և իրավական ուսմունքների վրա, հարաբերակցությունը ընդհանուր իրավունքի մյուս ոլորտների հետ, առանձնահատկությունը:</p>
<p>ՆՊԱՏԱԿ</p> <p>ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ</p>	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հռոմեական իրավունքում մշակված գիտական տերմինաբանությանը, կապը ժամանակակից օրենսդրության հետ, հատկապես նրա կարևորագույն մասի՝ պարտավորական իրավունքի հետ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - ներկայացնել հռոմեական իրավունքի առարկան, - ուսումնասիրել հռոմեական իրավունքում մշակված գիտական տերմինաբանությունը, - ծանոթացնել իրավաբանական լեզվին, - ծանոթացնել հռոմեական մասնավոր իրավունքի ազդեցությունը օրենսդրության հետագա զարգացման վրա, - ներկայացնել ժառանգական իրավունքի հիմնական հասկացությունները և տերմինները, որոնք պահպանում են իրենց նշանակությունը մինչև մեր օրերը:
<p>ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ</p> <p>1. Կարողնա՝</p>	<p>1) Ստանալ իրավաբանին անհրաժեշտ ընդհանրական և տեսական գիտելիքներ,</p> <p>2) Տիրապետի մշակված գիտական տերմինաբանությունը, իրավաբանական լեզվին, իրավաբանական տերմիններին,</p> <p>3) Ըմբռնի հռոմեական մասնավոր իրավունքի նշանակությունը համաշխարհային մասնավոր իրավունքի զարգացման գործում:</p>

<p>ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ</p>	
<p>Հիմնական</p>	<p>1. Ամբիոնի կողմից մշակված դասախոսություններ: 2. Հ. Վ. Ավետիսյան «Հռոմեական մասնավոր իրավունք» ԵՊՀ 2013թ.: 3. Հ. Տ Հայրապետյան «Հռոմեական մասնավոր իրավունք» ԵՊՀ 2000թ.: 4. Գ. Սաֆարյան, Ա. Եսայան «Հռոմեական իրավունք» ուսումնական ձեռնարկ բուհերի համար Երևան 2012թ.:</p>

Լրացուցիչ	<ol style="list-style-type: none"> Հայկական Սովետական հանրագիտարան «Հռոմեական իրավունք» Երևան 1980թ. М. Черниловский «Римское частное право» М.2010г.

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ	Ստուգարք /ստուգված, չստուգված/														
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ ՄԵԽԱՆԻՉՄԱՆԵՐ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Գնահատման արդյունարար միավոր</th> <th>Գնահատականը տառանշումով</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>18-20</td> <td>Գերազանց</td> </tr> <tr> <td>13-17</td> <td>Լավ</td> </tr> <tr> <td>8-12</td> <td>Բավարար</td> </tr> <tr> <td>0-7</td> <td>Անբավարար</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>Չներկայացած</td> </tr> <tr> <td>Ստուգարքային գնահատում</td> <td>Ստուգված / Չստուգված</td> </tr> </tbody> </table>	Գնահատման արդյունարար միավոր	Գնահատականը տառանշումով	18-20	Գերազանց	13-17	Լավ	8-12	Բավարար	0-7	Անբավարար	0	Չներկայացած	Ստուգարքային գնահատում	Ստուգված / Չստուգված
Գնահատման արդյունարար միավոր	Գնահատականը տառանշումով														
18-20	Գերազանց														
13-17	Լավ														
8-12	Բավարար														
0-7	Անբավարար														
0	Չներկայացած														
Ստուգարքային գնահատում	Ստուգված / Չստուգված														
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ															
Ներկայություն	<p>Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:</p> <p>Ուսանողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Ուսանողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային կյանքը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:</p>														

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՂՈՒՄ

Թեմա 1 Հռոմեական մասնավոր իրավունքի ուսումնական առարկան և դասընթացի նշանակությունը (2 ժամ դասախոսություն)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<ol style="list-style-type: none"> 1. Հռոմեական մասնավոր իրավունքի ուսումնական առարկան: 2. Ներքին կառուցվածքը: 3. Էությունը և դասավանդման նպատակը: 	<p>Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն՝ խնդրահարույց հարցերի քննարկմամբ:</p>

Թեմա 2 Հռոմեական իրավունքի աղբյուրները (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<ol style="list-style-type: none"> 1. Իրավունքի աղբյուր հասկացությունը: 2. Յուս սկրիպտում և յուս նոն սկրիպտում: 3. Կոնստիտուցիոնես պրինցիպես: 4. Սենատուս կոնսուլտուս: 5. Էդիկտա մագիստրատում: 6. Ռեսպոնսա պրուդենտում: 7. Հռոմեական իրավունքի կոդիֆիկացիան: 	<p>Հարցեր 1-7 - կարդացվում է դասախոսություն՝ խմբային քննարկման եղանակով:</p> <p>Հարցեր 7 - ինքնուրույն աշխատանք.</p> <p>Ծանոթանում են գրականությանը տվյալ հարցի հետ</p> <p>Հարցեր 1-7 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ սովորողների ուշադրությունը հրավիրելով Հուստինիանոսի կոդիֆիկացիայի վրա:</p>

Թեմա 3 Իրավունքների պաշտպանության ձևերը (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<ol style="list-style-type: none"> 1. Պետական դատարանի առաջացումը: 2. Ընդհանուր հասկացություն լեգիսակցիոն, ֆորմալար և էքստրաօրդինար դատավարությունների մասին: 3. Հայցերի հասկացությունը և տեսակները: 4. Պրետորական պաշտպանության հատուկ տեսակները: 5. Հայցերի վաղեմությունը: 	<p>Հարցեր 1-5 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 1-5 - Ուսանողները նախօրոք ծանոթանում են կյութին սեմինար պարապմունքի ժամանակ, խնդրահարույց հարցերի քննարկում:</p>

Թեմա 4 Անձինք հռոմեական իրավունքում (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)
--

Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Անձի իրավունակության հասկացությունը: 2. Հռոմեական քաղաքացիների իրավական դրությունը: 3. Լատիներների և պերեգրինների իրավական դրությունը: 4. Ստրուկների իրավական դրությունը: 5. Կոլոնների իրավական դրությունը: 6. Իրավաբանական անձինք:	Հարցեր 1-6 - անցկացվում է դասախոսություն : Հարցեր 1-6 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ պարզաբանելով սովորողների կողմից առաջադրված առանձին հարցեր:

Թեմա 5 Ամուսնաընտանեկան իրավունք (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Հռոմեական ընտանիքի ընդհանուր բնութագիրը: 2. Իրավահարաբերությունները ամուսինների միջև: Ամուսնության ձևերը: 3. Հռոմեական ամուսնության կնքումը և դադարեցումը: Ամուսնության պայմանները: 4. Իրավահարաբերությունները ծնողների և երեխաների միջև:	Հարցեր 1-4 - անցկացվում է դասախոսություն խմբային քննարկման ձևով: Հարցեր 2-3 - Ուսանողները ինքնուրույն ծանոթանում են կյուբի հետ՝ հարցերին նախապատրաստվելու համար: Հարցեր 1-4 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ ինդրահարույց հարցերի քննարկմամբ:

Թեմա 6 Գույքային իրավունք (4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. «Իրեր և առարկաներ» հասկացությունը: 2. Տիրապետման հասկացությունը և տեսակները: 3. Սեփականության իրավունք: 4. Իրավունքներ ուրիշի գույքի նկատմամբ: սերվիտուտներ: 5. Գրավի իրավունք:	Հարցեր 1-5 - անցկացվում է դասախոսություն, ուսանողներին նախապես տրվում է գրականություն՝ ավելի խորը կյուբն ուսումնասիրելու համար: Հարցեր 1-5 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ պարզաբանվում են ուսանողների կողմից առաջադրված հարցերը:

Թեմա 7 Պարտավորական իրավունք(ընդհանուր մաս) (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Պարտավորություն հասկացությունը և տեսակները: 2. Պարտավորությունների ծագման հիմքերը: 3. Պայմանագրերի տեսակները, իսկության	Հարցեր 1-4 - անցկացվում է դասախոսություն: Հարցեր 1-4 - անցկացվում է սեմինար՝ հարց ու պատասխանի

պայմանները, նրանց բովանդակությունը և կնքումը: 4. կատարումը և պատասխանատվությունը չկատարման համար:	ձևով::
--	--------

Թեմա 8 Պարտավորությունների առանձին տեսակները (հատուկ մաս) (2 ժամ դասախոսություն)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Բանավոր (վերբայ) կոնտրակտներ: 2. Գրավոր (լիտերալ) կոնտրակտներ: 3. Կոնսենսուալ կոնտրակտներ: 4. Իրական (ռեալ) կոնտրակտներ: 5. Պակտերն ու նրանց տեսակները: 6. Մասնավոր իրավախախտումներից բխող պարտավորություններ:	Հարցեր 1-6 - անցկացվում է դասախոսություն՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով ուսանողների կողմից առաջադրված հարցերին

Թեմա 9 Ժառանգական իրավունք (2 ժամ դասախոսություն)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Ժառանգական իրավունքի հասկացությունը և նրա զարգացումը: 2. Ժառանգումը՝ ըստ օրենքի: 3. Ժառանգումը՝ ըստ կտակի: 4. Լեգատներ և Ֆիդեյկոմիսիաներ	Հարցեր 1-4 - անցկացվում է դասախոսություն՝ բանավեճի ձևով:

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

<<Հռոմեական քաղաքացիական իրավունք>> առարկայի ստուգարքի /առկա ուսուցման 1-ին կուրսի/

1. Հռոմեական իրավունքի ուսումնասիրման առարկան
2. Հռոմեական իրավունքի ներքին կառուցվածքը
3. Հռոմեական մասնավոր իրավունքի էությունը և դասավանդման նպատակները
4. Հռոմեական իրավունքի պատմական ուղին և նրա ռեակցիան
5. Իրավունքի աղբյուրի հասկացությունը
6. Jus scriptum և jus non scriptum /գրված և չգրված իրավունք/

7. Constitutiones principis /կայսերական սահմանադրություններ/
8. Senatus consultus /սենատի որոշումներ/
9. Edicta magistratum /մագիստրատների էդիկտներ/
10. Responsa prudentium /իրավունքի գիտակաները և նրանց գործունեությունը/
11. Հռոմեական իրավունքի մասնավոր կոդիֆիկացիաները
12. Հռոմեական իրավունքի բարբարոսական կոդիֆիկացիաները
13. Հուստինիանոսի օրենսգիրքը /Corpus iuris civilis/
14. Պետական դատարանի առաջացումը հին Հռոմում
15. Լեգիսակցին դատավարություն
16. Ֆորմուլար դատավարություն
17. Էքստրաօրդինար դատավարություն
18. Հայցերի հասկացությունը և տեսակները
19. Պրետորական պաշտպանության հատուկ տեսակները
20. Հայցերի վաղեմությունը հռոմեական իրավունքում
21. Անձի իրավունակության հասկացությունը և նրա բաղկացուցիչ մասերը
22. Հռոմեական քաղաքացիության ձեռքբերումը
23. Հռոմեական քաղաքացիների դրությունը հանրային և մասնավոր իրավունքում
24. Ազատարձակներ /libertine/
25. Հռոմեական քաղաքացիության դադարումը
26. Լատինների /latini/ իրավական դրության ծագումը
27. Լատինների դրությունը հանրային և մասնավոր իրավունքում: Լատինների քաղաքացիությունը
28. Պերեգրինների /peregrini/ իրավակն դրությունը
29. Ստրուկների դրության ընդհանուր բնութագիրը: Ստրկական դրության հաստատման եղանակները
30. Ստրուկների / servi/ անձնական և գույքային դրությունը
31. Ստրուկների ազատ արձակելը /manumission/
32. Կոլոնների /coloni/ իրավական դրությունը
33. Իրավաբանական անձիք հռոմեական իրավունքում
34. Հռոմեական ընտանիքի ընդհանուր բնութագիրը. Ազնատական և կոզնատական հարազատություն
35. Ամուսնության ձևերը հռոմեական իրավունքում
36. Ամուսինների հարաբերությունները cum manu
- ամուսնությունում
37. Ամուսինների հարաբերությունները sine manu
- ամուսնությունում
38. Ամուսնության պայմանները հռոմեական իրավունքում
39. Ամուսնության կնքումը: Նշանադրություն /sponsalia/:
- Հարսանեկան օժիտ /dos/
40. Ամուսնության դադարումը /ամուսնալուծություն/
41. Իրավահարաբերությունները մոր և երեխաների միջև
42. Իրավահարաբերությունները հոր և երեխաների միջև
43. Հայրական իշխանության /pater potestas/ դադարումը

44. Օրինականացումը /*legitimatio*/ և որդեգրումը հռոմեական իրավունքում
45. Մարմնավոր /*res corporals*/ և անմարմին /*res incorporales*/ իրեր: Անշարժ և շարժական գույք
46. /*Res mancipi et res nec mancipi*/ Բաժանելի և անբաժան գույք
47. Սպառելի և ոչ սպառելի իրեր: Բարդ և պարզ առարկաներ
48. /*Res in comercio et res extra comercio*/ Գլխավոր և երկրորդական իրեր
49. Տիրապետման հասկացությունը և նրա տարրերը /*animus possidendi* և *corpus possessionis*/
50. *Possesio civilis* /ցիվիլյան տիրապետում/: Միջնորդավորված և պրետորական տիրապետում
51. Սեփականության իրավունքի հասկացությունը
52. Սեփականության իրավունքի ձեռքբերումը ըստ տիրապետման վաղեմության
53. *Specificatio* /առարկաների վերամշակում/: Սեփականության իրավունքի դադարումը
54. Սերվիտուտների /*servitus*/ հասկացությունը և նրանց իրավաբանական բնութագիրը
55. Հողային սերվիտուտներ /*servitus praediorum*/
56. Անձնական սերվիտուտներ /*servitus personarum*/
57. Հողի վարձակալության երկարաժամկետ պայմանագիր /*superficia* և *emphyteusis*/
58. Գրավի իրավունքը և տեսակները /*pignus* և *hypotheca*/
59. Պարտավորության հասկացությունը և տեսակները հռոմեական իրավունքում
60. Պարտավորությունների ծագման հիմքերը
61. Պայմանագրերի տեսակները
62. Պայմանագրերի իսկության պայմանները, նրանց բովանդակությունը և կնքումը
63. Պարտավորության կատարումը և պատասխանատվությունը չկատարման համար
64. Բանավոր /վերբալ/ կոնտրակտներ
65. Գրավոր /լիտերալ կոնտրակտներ
66. Իրական /ռեալ/ կոնտրակտներ
67. Կոնսենսուալ կոնտրակտներ
68. Պակտերն ու նրանց տեսակները / *pacta vestita* և *pacta nuda*/
69. Մասնավոր իրավախախտումներից բխող պարտավորություններ
70. Ժառանգական իրավունքի հասկացությունը և նրա զարգացումը հռոմեական իրավունքում
71. Ժառանգումը ըստ օրենքի /*ab intestato*/
72. Ժառանգումը ըստ կտակի /*hereditas ab testamento*/

73. Լեզատները և ֆիզեոկոմիսիաները՝ որպես կտակային
հանձնարարության ձևեր